

Arkivsaknr: 2026/344-5
Sakshandsamar: Trine Merete Jansen
Avdeling: Oppvekst og integrering

SAKSFRAMLEGG

Lærarnorma

Utvalssak	Utval	Møtedato
	Kommunestyret	

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

1. Kommunestyret vedtek at Austrheim kommune ikkje gjer eit lokalt prinsippvedtak om å vidareføre dagens lærarnorm som lokal norm dersom den nasjonale reguleringa seinare vert endra eller fjerna.
2. Austrheim kommune legg til grunn dei til kvar tid gjeldande nasjonale føringane for lærartettleik i grunnskulen.
3. Dersom nasjonale styresmakter vedtek endringar i lærarnorma, eller erstattar dagens ordning med ei ny nasjonal ressursnorm, skal kommunedirektøren vurdere konsekvensane for Austrheim kommune og leggje fram sak for politisk nivå ved behov.

Politisk handsaming

Saka skal avgjerast av kommunestyret.

Bruk av kunstig intelligens (KI)

Det er brukt kunstig intelligens som språkleg og strukturell støtte i arbeidet med saksframlegget. Dei faglege vurderingane og tilrådinga er gjort av kommunedirektøren.

Saka gjeld

Kommunedirektøren har fått spørsmål om korleis Austrheim kommune stiller seg til lærarnorma, og om kommunen bør gjere eit lokalt politisk vedtak om å halde fast ved dagens norm dersom den nasjonale reguleringa seinare vert endra eller fjerna.

Lærarnorma er i dag ei nasjonal føring. Kommunen kan ikkje på eige initiativ avvike eller endre norma så lenge ho gjeld nasjonalt. Spørsmålet i denne saka er difor ikkje om Austrheim kommune skal avvike lærarnorma. Spørsmålet er om kommunen no skal binde seg politisk til å vidareføre dagens norm som ei lokal norm, uavhengig av kva nasjonale styresmakter seinare vedtek.

Bakgrunnen for saka er at det nasjonalt har vore lagt fram forslag og vurderingar om framtidig endring av lærarnorma. I samband med dette har fleire kommunar handsama spørsmål om dei lokalt ønskjer å halde fast ved dagens norm dersom den nasjonale norma vert endra eller fjerna. Utdanningsforbundet har vore ein pådrivar for slike lokale vedtak, og har sendt brev til Austrheim kommune om saka.

Saka har tidlegare vore tema i politisk orientering. Administrasjonen orienterte våren 2026 om kva lærarnorma er, kva KS har peika på, og korleis administrasjonen vurderer det lokale handlingsrommet. Orienteringa vart då lagt fram som eit fagleg og overordna kunnskapsgrunnlag, ikkje som ei politisk vedtakssak.

Etter orienteringa er det bedt om politisk handsaming av saka. Saka vert difor no lagt fram som vedtakssak.

Saksopplysningar

Kva er lærarnorma?

Lærarnorma er ei nasjonal minimumsordning for lærartettleik i grunnskulen. Ho regulerer kor mange elevar det i gjennomsnitt kan vere per lærar i ordinær undervisning.

I dag er norma:

- maksimalt 15 elevar per lærar på 1.–4. trinn
- maksimalt 20 elevar per lærar på 5.–10. trinn

Norma gjeld på skulenivå og tek utgangspunkt i samla tal elevar og lærarar ved skulen. Ho er ikkje eit direkte krav til klassestorleik. Føremålet er å sikre eit minimum av lærartettleik slik at elevane får eit forsvarleg opplæringstilbod.

Nasjonale vurderingar

Skulesektoren er i stor grad regulert gjennom nasjonale lover, forskrifter, læreplanverk, kompetansekrav, finansieringsordningar og statlege føringar. Lærarnorma er ein del av denne nasjonale reguleringa.

Kommunedirektøren vurderer at spørsmålet om framtidig regulering av lærartettleik i hovudsak er eit nasjonalt spørsmål. Det talar for at kommunen bør vere varsam med å etablere lokale prinsippvedtak før det ligg føre nasjonale avklaringar.

KS sitt syn

KS har peika på behov for å justere lærarnorma slik at ho i større grad gjeld på kommunenivå, ikkje berre på den enkelte skule. KS meiner ei slik endring vil gje lokale folkevalde, rektorar og fagfolk større fleksibilitet til å setje inn lærarar der behovet er størst.

KS argumenterer for at dagens norm kan vere lite fleksibel fordi ho er knytt til hovudtrinn og skulenivå. Etter KS si vurdering kan dette avgrense kommunane si moglegheit til å bruke lærarressursane der elevane har størst behov. KS peikar også på at ei justering av norma ikkje treng å bety lågare samla ressursbruk i skulen, men at ressursane kan fordelast meir målretta.

Dette er relevante moment for Austrheim kommune. Kommunen er liten, har korte linjer mellom skuleeigarnivå og rektorar, og har gode føresetnader for å vurdere behov og ressursbruk tett på den enkelte skule.

Fellesskuleutvalet si vurdering

Fellesskuleutvalet la fram NOU 2026: 10 *Fellesskolen – Bærebjelken i framtidens samfunn* 11. august 2026. Utvalet tilrår ikkje å fjerne lærarnorma no. Utvalet foreslår i staden å greie ut ei ny ressursnorm for grunnskulen, og å behalde ei justert utgåve av lærarnorma inntil ei slik ressursnorm er på plass.

Utvalet peikar på at ressursar som vert trekte ut av skulen, kan vere vanskelege å føre tilbake seinare. Samstundes peikar utvalet på behov for større fleksibilitet til å styre lærarressursane dit behova er størst.

Kommunedirektøren vurderer at Fellesskuleutvalet si tilråding styrkjer argumentet for å avvente nasjonal avklaring. Utvalet tilrår ikkje å fjerne lærarnorma no, men peikar samtidig på behov for vidare utgreiing og mogleg justering av regelverket. Det er difor føremålstenleg at Austrheim kommune held seg til gjeldande nasjonale føringar og vurderer eventuelle lokale konsekvensar først når det ligg føre konkrete nasjonale vedtak.

Lokale forhold i Austrheim

For Austrheim kommune har lærarnorma avgrensa praktisk betydning slik situasjonen er i dag. Kommunen ligg godt over minimumsnivået i norma med god margin.

Austrheim har som mål å stabilt liggje godt over minimumsnivået i norma, innanfor gjeldande rammer. Dette heng saman med lokale prioriteringar og endringar som er gjort i arbeidet med kvalitetsutvikling i skulen.

Kommunen har dei siste åra arbeidd målretta med kvalitet, tidleg innsats, tilpassa opplæring og førebyggjande innsats. Dette gjev eit godt grunnlag for å sikre gode læringsmiljø og tett oppfølging av elevane.

Austrheim er ein liten kommune med korte linjer mellom skuleeigarnivået og rektorane. Kommunen har god oversyn over behova ved skulane, og vurderingar av ressursbruk, organisering og tiltak kan gjerast tett på den enkelte skule.

Kommunedirektøren vurderer at dette gir kommunen eit godt grunnlag for å prioritere kvalitet i opplæringa, gode læringsmiljø og tidleg oppfølging av elevar. Det lokale arbeidet med kvalitet er ikkje avhengig av eit lokalt prinsippvedtak om lærarnorma no.

Kommunedirektøren si vurdering

Kommunedirektøren vurderer at Austrheim kommune ikkje bør gjere eit lokalt prinsippvedtak om å vidareføre dagens lærarnorm som lokal norm dersom den nasjonale norma seinare vert endra eller fjerna.

Det er fleire grunnar til dette.

For det første er lærarnorma i dag ei nasjonal regulering. Kommunen skal følgje gjeldande nasjonale føringar så lenge dei står ved lag. Det er difor ikkje behov for eit lokalt vedtak for å stadfeste at kommunen følgjer dagens regelverk.

For det andre er spørsmålet om framtidig regulering av lærartettleik under nasjonal vurdering. KS peikar på behov for meir fleksibilitet og større lokalt handlingsrom. Fellesskuleutvalet tilrår på si side at lærarnorma ikkje vert fjerna før ei ny ressursnorm er greidd ut og sett i verk. Begge desse vurderingane viser at saka framleis høyrer heime i ein nasjonal prosess.

For det tredje har eit lokalt vedtak om å vidareføre dagens norm liten praktisk betydning for Austrheim kommune slik situasjonen er i dag. Kommunen ligg godt over minimumsnivået i norma, og lokale kvalitetsgrep har allereie bidrege til god margin til krava.

For det fjerde kan eit lokalt prinsippvedtak binde kommunen til ei bestemt lokal ordning før staten har avklart vidare retning. Dersom nasjonale styresmakter seinare vedtek endringar, eller innfører ei ny ressursnorm, bør kommunen vurdere konsekvensane samla og konkret på det tidspunktet.

Kommunedirektøren vurderer difor at kommunestyret bør gjere vedtak om å ikkje etablere ei lokal norm no. Kommunen bør halde seg til dei nasjonale føringane som til kvar tid gjeld, og vurdere eventuelle endringar når det ligg føre konkret nasjonal avklaring.

Økonomiske konsekvensar

Saka har ikkje direkte økonomiske konsekvensar slik ho ligg føre.

Dersom nasjonale styresmakter seinare vedtek endringar i lærarnorma eller innfører ei ny ressursnorm, må eventuelle økonomiske og organisatoriske konsekvensar for Austrheim kommune vurderast konkret.

Organisasjonsmessige konsekvensar

Kommunedirektøren vurderer at framlegget til vedtak ikkje inneber endringar i skulane sitt tenestetilbod.

Austrheim kommune har som mål å halde fram med å prioritere kvalitet i opplæringa, gode læringsmiljø, tidleg innsats og tett oppfølging av elevane. Kommunen ligg i dag godt over

minimumsnivået i lærarnorma, og eventuelle nasjonale endringar vil difor måtte vurderast i lys av lokale behov, kvalitet i opplæringa og økonomiske rammer.

Kommunedirektøren si tilråding

Kommunedirektøren tilrår at kommunestyret ikkje gjer eit lokalt prinsippvedtak om å vidareføre dagens lærarnorm som lokal norm dersom den nasjonale reguleringa seinare vert endra eller fjerna.

Kommunen bør følgje gjeldande nasjonale føringar og avvente vidare nasjonale avklaringar. Dersom det kjem konkrete endringar frå nasjonalt nivå, vert konsekvensane for Austrheim kommune vurderte og lagde fram for politisk nivå ved behov.